

De stam Dan op zoek naar een erfdeel

Alle stammen van Israël krijgen hun gebied toegewezen na de verovering van het beloofde land. Ook de stam van Dan¹. Hun gebied ligt in het zuiden, in de buurt van het land der Filistijnen. Maar al vrij snel blijken ze niet tegen de Amorieten op te kunnen, zodat zij het hun toegewezen gebied niet helemaal in bezit kunnen nemen².

Ons hoofdstuk (Richteren 18) speelt zich in die begintijd af, gezien het feit dat de kleinzoon van Mozes door de Daniëten als priester wordt aangesteld³.

De stam Dan voelt het tekort aan woongebied en probeert dat op te lossen door vijf verspieders uit te zenden om het land te verkennen. Net als Mozes dat eens deed⁴. Deze zoektocht brengt de verspieders in het huis van Micha, en als zij later met hun stamgenoten op weg zijn om het gebied in het noorden te veroveren, komen ze weer langs het huis van Micha. Zij nemen de beelden, de efod, de terafim en de priester van Micha mee, en maken dat tot hun godsdienstig centrum in de stad Dan, de plaats die zij veroveren en die zij noemen naar hun stamvader⁵.

Dit verhaal vertelt God ons zonder dat Hij ingrijpt. Het is alsof Hij wil laten zien wat er kan gebeuren in een tijd zonder gezag. Aangezien Israël dit alles is overkomen "tot voorbeelden voor ons"⁶, heeft ook dit verhaal ons veel te zeggen.

- ons erfdeel

Wat is mijn erfdeel?

In Kolosse 1 beschrijft Paulus de enorme verandering die plaatsvindt bij mijn bekering. Ik ben overgebracht uit "de macht van de duisternis" (het gebied van de zonde) naar "het koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde". Daar is licht en liefde.

¹ Jozua 19 : 40 - 46

² Richteren 1 : 34 - 35

³ Richteren 18 : 30

⁴ Numeri 13

⁵ Richteren 18 : 29 - 31

⁶ 1 Korinthe 10 : 6, 11

Zodra ik begrijp dat ik verlost ben, en dat al mijn zonden vergeven zijn, dan ben ik ook benieuwd naar mijn Verlosser!

Wie is Hij?

Daarom volgt hierna een prachtige beschrijving van de Heer Jezus: "Hij is het beeld van de onzichtbare God..."⁷.

Dat is het gezamenlijke deel van alle gelovigen. Dat is ons erfdeel⁸.

Kortom: ons erfdeel is een Persoon, de Heer Jezus Zelf!

Nu kan het gebeuren dat er iets tussen Hem en mij in komt te staan. In de voorgaande hoofdstukken zijn we al heel wat 'vijanden' tegengekomen: hebzucht, moreel kwaad, traditionalisme, enz.

Als ik geen kracht heb om het terug te dringen uit mijn leven, dan dringt dit mij terug van de Heer Jezus.

De enige echte oplossing is om dit oprecht aan de Heer te belijden. Dan geeft Hij de kracht die nodig is om mijn leven te zuiveren van dit soort 'vijanden'.

De zoektocht

De stam Dan zoekt een andere oplossing. Zij roepen niet tot God, maar accepteren dat zij zijn teruggedrongen in het gebied dat God hen gaf.

Dit verhaal speelt zich dus af aan het begin van het boek Richteren, waar de stam Juda aan de Heer vraagt wat zij het beste kunnen doen⁹. Waarom doet Dan dit niet?

En als Aksa, de dochter van Kaleb (uit de stam Juda) om land en waterbronnen vraagt, krijgt ze die gewoon¹⁰. Waarom doet Dan dit niet?

Het is schokkend om te merken dat er in dit hoofdstuk van alles gebeurt, maar niemand bidt! Ieder doet wat goed is in eigen ogen¹¹.

Ik kan op twee manieren zoeken.

- 1) Het nieuwe leven in mij kan mij verlangend maken om steeds meer van de Heer Jezus te zien. Ik vind het

⁷ Kolosse 1 : 15 - 20

⁸ Kolosse 1 : 12 - 14

⁹ Richteren 1 : 1

¹⁰ Richteren 1 : 14 - 15

¹¹ Richteren 17 : 5

dan heerlijk om met andere gelovigen in de Bijbel te lezen en met hen samen te zijn. Daardoor merk ik dat 'mijn erfdeel' groter wordt.

Het is prachtig wanneer die ruimte er is in de omgeving waarin ik mij 'kerkelijk' bevind. Maar als die ruimte er niet is, en de anderen daar helemaal niet mee bezig zijn, dan is het denkbaar dat ik naar een andere omgeving ga zoeken.

Als ik geestelijk ben zal ik dat altijd aan de Heer willen voorleggen¹². Hij weet wel waar ik zijn moet. Het kan een poosje duren, maar Hij zál mij brengen "in de haven van mijn begeerte"¹³

- 2) Maar als ik niet geestelijk groei, en toch ga zoeken? Ook dat gebeurt. Als ik b.v. niet de ruimte krijg voor mijn eigen gedachten, ga ik een plek zoeken waar ik wél mijn zin krijg. Zo zwerven veel christenen. Zij maken zich niet zo druk over de vraag of hun gedachten wel in overeenstemming zijn met Gods Woord. Zij willen het gewoon prettig hebben.

Deze laatste houding is kenmerkend voor de Daniëten, en bevat een duidelijke waarschuwing aan ons adres.

Sora en Estaol

Op het moment dat de vijf verspieters worden uitgezonden, woont de stam Dan in hun erfdeel, in de plaatsen Sora en Estaol.

Dat is de streek waar jaren later Simson wordt geboren en daarna ook is begraven¹⁴.

Kennelijk zijn de 600 gewapende Daniëten¹⁵ met hun kinderen niet alle stamleden van Dan. Er zijn Daniëten in hun erfdeel blijven wonen, en dat stelt God bijzonder op prijs!

Hij stuurt een engel op het moment dat Manoach en zijn vrouw met hun erfdeel bezig zijn¹⁶, met de boodschap dat God uit hen een nazireeër gaat verwekken. Deze twee mensen

hebben het bidden en aanbidden ook niet verlerd!

Het kan een grote teleurstelling zijn als velen weggaan en we met een kleinere groep overblijven. We voelen ons zwak, zeker als er een poosje geen aanwas is¹⁷. Toch is het van belang om trouw "het erfdeel" te bewaren dat ons is toevertrouwd. We leren om extra op de Heer te vertrouwen, en gewoon door te gaan om Hem te dienen. Dat zegent de Heer altijd.

Het huis van Micha

De reis is vol toevalligheden.

De vijf verspieters overnachten uitgerekend in het huis van Micha, waarmee we in het vorige hoofdstuk kennis hebben gemaakt.

De levitische jongeman valt hen op door zijn afwijkende tongval. Hij komt blijkbaar niet uit deze streek. Er moet dus een bijzondere reden zijn dat hij uit zijn eigen gebied is vertrokken.

Belangstellend vragen zij hem wie hem hier gebracht heeft en wat hij hier doet.

Dat doet God ook met Elia¹⁸. Zo'n zorg is geweldig, en Elia wordt gecorrigeerd en kan daarna God weer dienen.

Maar deze Daniëten hebben die zorg niet, want het antwoord vinden zij heel gewoon. Zij schrikken er niet van dat deze jongeman door Micha in dienst genomen is en zijn priester is geworden.

Zij horen toch te weten dat alleen een nakomeling van Aäron priester mag zijn¹⁹? En dat priesters en levieten in dienst van God zijn, en geen betaald baantje bij iemand anders mogen hebben²⁰?

Zij moeten deze jongeman waarschuwen dat hij verkeerd bezig is, en terug moet naar Gods plan in zijn leven. Maar dat doen zij niet!

Sterker nog, zij nemen de gelegenheid te baat om deze priester te laten bidden of God hun weg voorspoedig zal maken.

¹² Lukas 22 : 9

¹³ Psalm 107 : 30

¹⁴ Richteren 13 : 2, 25; 17 : 31

¹⁵ Richteren 18 : 11

¹⁶ Richteren 13 : 9

¹⁷ Richteren 13 : 3

¹⁸ 1 Koningen 19 : 9

¹⁹ Exodus 28 : 1

²⁰ Jozua 18 : 7

Nu is het de beurt aan de jongeman om deze Daniëten te zeggen dat dit een heel fout voorstel is.

Zij hebben namelijk zelf de volledige vrijheid om tot God te bidden, maar als zij dat liever door een ander zien gebeuren, dan heeft God daarvoor een bijzondere voorziening gegeven: de Urim en Tummim²¹. Normaal liggen die in het borstschild van hogepriester, maar in bijzondere situaties kon ook een gewone priester ze gebruiken²² om de juiste antwoorden aan God te vragen. Maar de jongeman zegt daarover niets.

De jonge priester antwoordt (zonder daarvoor eerst de Heer te raadplegen) dat hun weg welgevallig zal zijn voor de Heer.

Hoeveel betaalde baantjes zijn er in de christenheid? Hoeveel 'dienaren' zijn er door mensen aangesteld? Het lijkt een breed geaccepteerd verschijnsel. Sterker nog, als er gebeden moet worden, dan zijn juist zij degenen aan wie gevraagd wordt om namens anderen tot God te bidden.

Beide groepen (deze 'dienaren' en de anderen) corrigeren elkaar niet en daarom blijven beide verkeerde praktijken gewoon doorgaan. Deze praktijken staan mijlenver af van de eenvoudige principes uit Gods Woord:
- een dienstknecht van God wordt door God geroepen en in dienst genomen²³.
- elk kind van God heeft een vrije toegang tot de troon van de genade²⁴.

Waar deze principes worden losgelaten, ontstaat het verschil tussen geestelijken en leken, iets dat haaks staat op Gods Woord²⁵.

Het is prima om voor elkaar te bidden. Dat doen we op onze bidstonden en in binnenkamers, en dat betreft onze geliefden van dichtbij en veraf²⁶. Maar dat

is heel iets anders dan wanneer ik een 'dienaar' vraag om namens mij tot God te bidden. Hij staat niet dichterbij dan ik.

- *een voorspoedige reis*

Het lijkt er op dat de priester gelijk heeft. De vijf verspieders komen in Laïs en treffen daar een situatie aan die hen op het lijf geschreven is.

De bevolking leeft naar de wijze der Sidoniërs. Sidon is in deze dagen een zelfstandige en welvarende stad, die leeft van handel en visvangst, en niemand nodig heeft. Zij wordt dan ook Groot-Sidon genoemd²⁷.

Dit spreekt de verspieders enorm aan en zij keren met enthousiaste verhalen terug bij hun stamgenoten en zeggen zelfs dat "God het in uw macht gegeven heeft"²⁸.

De uitspraak van de priester en het feit dat "het een oord is waar niets ter wereld ontbreekt"²⁹ heeft hen overtuigd.

Lot woont "in de hof des Heren"³⁰, maar het is helemaal zijn eigen keuze, met alle dramatische gevolgen van dien.

Wie zijn goede raadgevers? Is het Gods leiding in mijn leven als er gebeurt wat ik heel graag wil? En is het dat niet wanneer de zaken anders lopen?

Het is best lastig om mijn eigen wensen ondergeschikt te maken aan Gods weg, maar Paulus heeft de lessen willen leren met die prachtige woorden "ik vermag alles door Hem die mij kracht geeft"³¹.

- *verovering van Laïs*

De vijf verspieders, vergezeld van 600 gewapende stamgenoten en hun gezinnen, gaan opnieuw richting Laïs.

Onderweg nemen zij uit het huis van Michadiens priester, beelden, efod en terafim mee. De priester is blij met deze 'promotie', en de Daniëten zijn blij dat zij hun eigen onafhankelijke godsdienst kunnen uitoefenen,

²¹ Exodus 28 : 30

²² Numeri 27 : 21; Ezra 2 : 63

²³ Handelingen 13 : 2 e.a.

²⁴ Hebrëen 4 : 16 e.a.

²⁵ Mattheüs 23 : 8

²⁶ Hebrëen 13 : 3, 18

²⁷ Jozua 11 : 8 en 19 : 28

²⁸ Richteren 19 : 10

²⁹ idem

³⁰ Genesis 13 : 10

³¹ Filippi 4 : 11 - 13

geheel in stijl met de omgeving waar zij straks gaan wonen.

Als Micha hen achterna reist om hen aan te spreken op deze diefstal, wordt hij grof teruggestuurd.

De inwoners van Laïs maken geen schijn van kans tegen deze Daniëten, die de stad noemen naar hun stamvader.

Deze verovering werd al kort vermeld in Jozua, voorzien van de opmerking dat "hun gebied te klein was geworden"³². Pas in het boek Richteren wordt ons uitvoerig verteld dat hun gebied te klein werd omdat zij niet moedig genoeg waren. Bovendien stichten zij de stad Dan en hebben er vanaf het eerste begin hun eigen godsdienst.

Nu blijkt ook wie die priester is. Het gaat om Jonatan, een kleinzoon van Mozes. En diens nakomelingen blijven de priesters voor de stam van Dan tot aan de ballingschap! Wat een absurde situatie, en dat al zo kort na de dood van deze grote godsman, die deze situatie ongetwijfeld scherp zou hebben veroordeeld.

Dit is het begin van de stad Dan, een stad die ook later zonder probleem een gouden kalf van koning Jerobeam accepteert³³.

In deze beide hoofdstukken 17 en 18 vertelt God ons dit verhaal zonder commentaar. Het is alsof Hij aan de zijlijn staat en dat ieder z'n gang mag gaan. Dan worden de meest abnormale dingen normaal.

Is Gods Woord er dan niet? Is die Leviet dan niet iemand die dat Woord dient te onderwijzen³⁴? En nog vele andere vragen komen op.

Maar is dat vandaag zoveel anders?

In zijn laatste brief schetst Paulus "de laatste dagen"³⁵, dat is dus vooral de tijd waarin wij nu leven.

Daarin geldt in het bijzonder dat "zij (dat zijn de mensen die ogenschijnlijk godsvrucht bezitten³⁶) de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen

verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen" enz³⁷.

Maar God staat niet doelloos aan de kant. Het godshuis te Silo is er namelijk ook nog³⁸. Zo eindigt God dit verhaal.

Er kan van alles mis zijn in de christenheid. Het kan op de ene plek heel strak georganiseerd zijn, inclusief afgoderij, terwijl dat op een andere plaats duidelijk veel minder aan de orde is. Het risico is overal dat dit soort zaken binnensluipen.

En dan?

God blijft gewoon staan waar Hij Zijn volk wil ontmoeten, daar waar menselijke organisatie minimaal en de werking van Gods Geest maximaal is, gewoon "samen in de Naam van de Heer Jezus"³⁹.

³² Jozua 19 : 47

³³ 1 Koningen 12 : 29

³⁴ Deuteronomium 33 : 10

³⁵ 2 Timotheüs 3

³⁶ 2 Timotheüs 3 : 5

³⁷ 2 Timotheüs 4 : 3 - 4

³⁸ Richteren 18 : 31

³⁹ Mattheüs 18 : 20